

בג"ץ 1457/91

בב'ת המשפט העליון בירושלים
בשבתו כב'ת משפט גבוה לצדך

ח"כ אליקים העצני

ע"ד עו"ד נ. ור策ברגר
ה עו ת ר רח' יפו 214, ירושלים

נ ג ד

1. היועץ המשפטי לממשלה
2. הפרקליט הצבאי הראשי
3. המפקח הכללי למשתרעה
4. שר המשפטים
5. שר הבטחון

ארבעתם ע"ד פרקליטות המדינה נה
משרד המשפטים, ירושלים

6. רדוואן אבו עיאש
7. סרי נוסיבה

ע"ד ב"כ עזה"ד א. שפאר
ה מש י ב י מ רח' בן יהודה 2, ירושלים

כתב תשובה מטעם היועץ המשפטי לממשלה

עתירה זו הינה למעשה, גילגולה של עתירה קודמת, אשר הוגשה לבית המשפט הנכבד בתיק בג"ץ 864/89, ואשר נמקרה בשעתו לבקשת העותר ביום 12.3.90 (להלן - העתירה הקודמת). וכך כו עתה, מכיווןת העתירה נגד החלטתם של היועץ המשפטי לממשלה והפרקלייט הצבאי הראשי שלא לנוקוט הליכים פליליים נגד המשיבים 6 ו-7.

כיום מבקש העותר לחדר, למעשה, את המבוקש בעתירה הקודמת, כאשר בהסתמך על אותה מסכת של עובדות, טוען הוא כי חלו מלהתקאים טעמי הבטחו אשר עמדו בשעתו בסוד ההחלטה שלא לנוקוט הליכים פליליים נגד המשיבים 6 ו-7 (להלן: המשיבים).

כפי שכבר נטען בمعנה לעתירה הקודמת, נבחנו מעת לעת שיקולי התייעעה, ובهم שיקולי הבטחו, על-ידי רשוויות התייעעה שעיה שנדרשו לשאלת העמדתם לדין של המשיבים 6 ו-7. בחינותם של שיקולים אלה נעשתה פעמיים נוספת אף לאחר הגשתה של עתירה זו, ולאחרונה אף ערב הגשתו של כתוב תשובה זה.

להלן יפורטו עיקרי השיקולים המונחים ביסודם של ההחלטה של היועץ המשפטי לממשלה והפרקלייט הצבאי הראשי, שלפיה אין עוד לנוקוט כיום הליכים פליליים נגד המשיבים.

יצוינו, כי שיקולים אלה יסודם בדיונים שקיים היועץ המשפטי לממשלה עם פרקליטת המדינה והפרקלייטות הצבאית הראשית וכן עם רשוויות הבטחו, בכל הנוגע להעמדתם לדין של כל אחד מן המשיבים.

במכלול השיקולים, שהסתמך עליהם נתקבל ההחלטה, התחשבו היועץ המשפטי והפרקלייט הצבאי הראשי, בין השאר, גם בטיבו של חומר הראיות ובאופןו; בגיןת החשוד; באפשרות להעיד מטעם התייעעה עדים אשר הורשו הם עצמן בבית דין הצבאי בפועלות עוינית מהסוג המינוס למשיבים, ובשיקולי בטחו הבאים בגדיר השיקולים שבאי נטרס הציבור.

.3. בטרם ניכנס לדיוון בגין הדברים נפנה לעיקרי ההלכה הפסוקה באשר לבחינת החלטותיו של היועץ המשפטי ושיקוליו בדבר קיומו של "ענין לציבור" בשאלת העמדתו של אדם לדין.

(א) אשר להתערבותו של בית המשפט הנכבד בהחלטות היועץ המשפטי לממשלה, נאמרו בבג"ץ 292/86 העצני, ואח' נ' מדינת ישראל, ואח' פד"ג מב(4), 406 בין היתר, הדברים הבאים:

"...מה שマルיך כל כך את אפשרות התערבות בהחלטות היועץ המשפטי במשורר של הפעלת המערכת המשפטית, בשווואה להתערבות בעולותיהן והחלטהיהם המינוחיות של רבות מבינו הרשוויות הציבוריות האחרות, אין רק העובדה, שהחלטות היועץ המשפטי מושתתות על מסקנות הנובעות לרוב משיקולים משפטיים ועובדתיים מורכבים, אלא שמיתווסף לכך עוד ההיבט של שkeitת טובת הציבור, שטבע הדברים הינו גורם גמיש המאפשר גישות שונות וاتفاقות, אשר כל אחת מהן היא לגיטימית".

בהמשך הדברים שם, הוסיף בית המשפט ואמר:

"طبعי הוא, כי בקבלת החלטתו בעניין זה ייקח היועץ המשפטי בחשבון שיקולים רבים ומגוונים ויתחשב במידע עדכני המתקין מעת כל הגורמים האחראיים להבטחת שלום הציבור ובתחו המדינה".

כן ראה בית המשפט כשיקולים רבים את שיקולי היועץ המשפטי שלא לספק לחשוד בימה להפצת דעתו ברבים, על דרך של הפעלת המנגנון של המשפט הפלילי (שם, בעמ' 412).

(ב) בפסק הדין בג"ץ 935/89, 940, 943 גנור ואה' נ' היועץ המשפטיא לממשלה, פד"י מד(2) 485, נאמרו, בין היתר, ע"ג כב' השופט א. ברק הדברים הבאים:

"אכן, קיומן של ראיותلقואורה הוא תנאי הכרחי, אך לא מספיק, להגשת אישום פלילי. טובע איינו חייב להגיש כתוב אישום בכל מקרה בו קיימות ראיותلقואורה לדבר ביצוע של עבירה פלילתית. הדבר נתון לשיקול דעתו, ורשי הוא שלא להעמיד לדין אם הוא סבור כי איו במשפט 'ענינו לציבור'". (שם בעמ' 507)

ובהמשך הדברים, תוקה הפניה לדו"ח ועדת המשפטנים בדבר סמכויות היועץ המשפטי לממשלה, מצבייע כב' השופט ברק על "סוג אחר של שיקולים", הבא אף הוא בגדרו של "ענינו לציבור" ואשר - כלשונו שם - "איינו קשור בחומרת המעשה ובנסיבות הקורבן והחשוד, אלא באינטרסים חיווניים אחרים של המדינה. בצדק צוינו כי בתנאים מסוימים, עשוי ענין שיש לו ערך בטחוני, מדיני או ציבורי, לחייב שלא להגיש את האשמה הפלילית". (שם בעמ' 510-511).

(ג) בית משפט נכבד זה אף חזר וקבע כי דרך כלל לא ישם עצמו "יועץ-משפטיא על", וכי לא יתערב בהחלטתו של היועץ המשפטי לממשלה, אלא רק אם נפלו בה פגמים כאלה אשר יצדיקו התערבותו.

4. נבקש לטעונו, כי ההחלטה שלא לנקט הלייכים פליליים נגד המשיבים, נתקבלה בתום לב, בהגינות, בסבירות ולא הפליה, וכי על כן, ומשאיו דבר המורה כי דבק בה חוסר סבירות מן סוג המכחיב התערבותו של ביום"ש נכבד זה, לא יראה בית המשפט הנכבד להתערב בה ולא יורה על פסילתה, כמבוקש בעתייה.

ההלים בענינו של המשיב 6 - רדוואן אבו עיאש

5. (א) מחותר הראיות לכאורה, עולה חשד כלפי המשיב בעבירות של פעילות כחבר בהתאגדות אסורה לפי תקנה 85 לתקנות ההגנה (שעת חירום) 1945 (להלן - תקנות ההגנה), בכך שהנחה אחד חסן עבד רבו לייצג את ארגון הפת"ח בישיבות המפקדה הלאומית המאוחדת; שהנחה אותו בדבר תוכנים של כרוזים שיופצו מטעם מפקדה זו; ובכך שמסר לאחד, מוסטפה דרס, בשתי הזדמנויות, סכומי כסף עבור משפחות עצוריהם.
- (ב) חשדות אלה התבססו על מה שנאמר בהודעות שנמסרו למשטרת ישראל ע"י חסן עבד רבו ועל ידי סמעאן חורי, על אודוט הפעילות שבה היו מעורבים, ואשר לפי הودעותיהם היה המשיב שותף לאומה פעילות בשלתי 1988.
- (ג) עם זאת, הדבר אשר עלה מאותן הودעות היה, כי ההנחיות שניתנו המשיב לחסן עבד רבו לא כללו הוראות להסתה באמצעות פעילות אלימה, אלא להיפך. הוא קרא למיטוון פעילות האינטיפאדה בכל אשר לשביות ולהתנגדות מפורשת בכל אשר לצבא העממי הפלסטיני. וכן, כי סכומי הכספי שמסר המשיב למוסטפה דרס, היו סכומים קטנים ולאה יועדו לרוחות משפחות העצורים ולא למימון פעילות ישירה של האינטיפאדה.
- (ד) יצווין כי מסכת הראיות דלעיל התבססה, למעשה, על עדות יחידה בלבד כל אחת מן העבירות.
- שאר העדויות אשר בתיק החקירה הינו עדויות שמיעה בלבד.
6. כאמור, המדובר היה בעבירות שבוצעו בסוף שנת 1988 ותחילת 1989, ועל ביצועם היה ידוע, לפחות מתחילת שנת 1989. הרף זאת, הוחלט שלא לפתח בחקירה פלילית נגדו וזאת מטעמי בטחו.
- החלטה זו הייתה מנושאי העתירה הקודמת שנמקה, כאמור, לאחר שאוותם נימוקי בטחו הובילו לידיעת בית המשפט הנכבד במהלך הדיון.

.7. בחודש נובמבר 1990, נסקלה אפשרות לעצור את המשיב מעוצר מינהלי. במסגרת זו, אף נחקר המשיב, לראשונה, ביום 13.11.90. כאשר נתקש להתייחס לראיות המפלילות הקיימות נגדו, הבהיר המשיב את כל אשר יוחס לו.

תוכן הראיות שהיו נגדו הובילו בפני המפקד הצבאי, בסמוך לפניו הוצאה צו המעוצר מינהלי. בסופה של דבר אף שימשו הראיות המפלילות כחלק מהומר הרקע להוצאה צו המעוצר המנהלי, ואילו הטעמים המיידדים להוצאה צו התבוססו על מידע מודיעיני שהצטבר בתקופה הסמוכה למעוצר.

.8. בחודש נובמבר, 1990, נתן מפקד כוחות צה"ל באיו"ש צו מעוצר נגד המשיב לתקופה של ששה חודשים.

במהלך הדיונים ההליכיים המעוצר המנהלי, נמסרה בפני שופט בית המשפט הצבאי, הצהרה מטעם התובע, כי חומר הראיות הקביל במשפט היינו דל, וכי הוחלט לנ��וט נגד המשיב הליכיים של מעוצר מינהלי, לאחר שחומר הראיות בכללו שהיה קיים באופן עת הוציא בפני אלף הפיקוד, ולאחר שכבר נסקלה אפשרות העמדתו לדין.

.9. על פי ההחלטה בערעורו, הוחזק העותר במעוצר מינהלי משך תקופה של חמישה חודשים, כאשר הטעמים ששימשו לצו המעוצר המנהלי ה证实ו, כאמור, בין היתר, גם על אותם מעשים שהם העבירות הפליליות שיוחסו לו, ואשר בגיןו הוגשה עתירה זו.

.10. לאחר שחרورو מן המעוצר המנהלי ומשנדרשה קבלת החלטה בדבר המשך ההליכים הפליליים כנגד רדואן אבו עיאש, ולאחר שנוצעו פעם נוספת, אף לאחרונה, בגורמי הבטחו, הגיע הפרקליט הצבאי הראשי, בעזה אחת עם היועץ המשפטי לממשלה ועם פרקליטת המדינה לכל החלטה - כי ביום, אין מקום לנkitת הליכים פליליים נגדו, וגם אין צידוק להם.

.11. עיקר השיקולים העומדים ביסודו של החלטה זו הינו באלה:

(א) טיבו של חומר הראיות ואופיו עשוי להיות מוקשה משפטית. בין היתר, בכך שנסמך על הודאות שנמסרו על ידי פועל אי נטיפדה, אשר על עדויותיהם בלבד אמר היה כתוב האישום להתבשס. קיימים חשש סביר לכך שהעדים יסבירו לחזור על אותם דברים בבית המשפט, לא ישתו פועלם כנדרש עם רשות התביעה ועדותם תעמוד מול הכחשתו המוחלטת של המשיב.

(ב) נוכח חולשתו של חומר הראיות הכספי מזה, והעובדה כי אותו חומר עצמו עומד אף ביסוד המעוצר המינהלי, שבחינתו של המשיב הריהו כעוונש שכבר ריצה, מזה, ובהתחשב לאופיו של העבירות שיוחסו לו ומידת חומרתו ובזמן שחלף מאז - כשלש שנים, התעוררו, כאמור, ספקות לגבי האפשרות להוכיח את אשמתו במידת הוודאות הנדרשת בבית המשפט פלילי - וספקות אם ראוי משאר בחינות ונסיבות העניין, ובו "שורת הצדק" (ראה בג"ץ 935/89 גנור הניל בעמ' 509), להגיש נגדו את האישום.

(ג) בנוסף ובמצטבר, נשמעה גם עדותם של גורמי הבטחון, אשר אכן קבעו, כי הוסרה בניתוח המניעה הבטחונית לנקיית הליכים נגדו. עם זאת, נוכח פעילותו של המשיב בשטח, לא נמצא צורך, מנוקדת ראוותם המקצועית של גורמי הבטחון, בפתחיהם של הליכים פליליים נגדו.

.12. בהתחשב בכל האמור לעיל, הגיעו רשוויות התביעה המוסמכות, להחלטה האמורה, כי אין מקום לנ��וט הליכים פליליים נגד רדואן אבו עיאש.

ההליכים בעניינו של המשיב מס' 7 - סרי נסיביה

.13. חדשים מספר לאחר תום הדיון בעתירה הקודמת נבחנה האפשרות להעמדת המשיב לדין, לאחר שבאותו זמן לא עד מהה עוד המניעה מטעם שירות הבטחון להעמדתו לדין.

לשם כך זומן המשיב לחקירה בוחד לעבירה על פי תקנה 85 לתקנות ההגנה, קרי - פעלות עבר התאגדות אסורה. המשיב נחקר על-ידי משטרת ישראל ועל ידי גורמי השב"כ.

בתום החקירה הועבר כל החומר שבתיק לעיונו של פרקליט מחוז ירושלים, אשר ראה קשיים בחומר הראיות.

באותו שלב נמצא, על פי חומר הראיות הלאורי, כי המשיב ניסח כרוזים עבר התאגדות בלתי חוקית והעביר סכומי כסף ניכרים לפועל פת"ח.

מקורו של הראיות נגד המשיב, בהודעות שמסרו חשודים אחרים, שהפלילו את עצמם וכן את סרי נוסייבה.

הकשיים שהתעווררו כבר אז התבטו, בין היתר, בהערכה, כי אף לא אחד מן העדים "השותפים" עיד בבית המשפט עד תביעה נגד המשיב, ולא ישתר פעולה עם התביעה וכי יתכן לשם ביסוס האישומים יהיה צורך לעשות שימוש בסעיף 10א' לפקודת הראיות, על כל הקשיים המתיחסים לכך.

שאלת נפרדת נגעה למשקלנו של אותן הודעות וכן לקשיים העולמים להטעורר בהgasתן. אחד הקשיים הוא שההודעות נגבו בעברית ואחד הנחקרים סיירב מכמתם לחותם על הודעתו. גם מסיבת זו נפגם משקל ההודעות כראיה. מכל האמור מסתבר גם קושי צפוי ביכולת התביעה לערכך את פרשת הקטיגוריה כיאות.

סרי נוסייבה, מצידו, טען, בחקירהו בין השאר, כי העברת הכספי היהת תמיימה "למען נזקים", והכחיש מעורבותו בעניין הכרזים.

טרם התגבשה החלטה בתביעה בדבר העמדתו לדין, פרצה מלחמת המפרץ, ובמהלכה התעורר צורך בטחוני מיידי לעצור את המשיב, והוא אכן נעצר, על פי צו מעצר מינהלי, ביום 29.1.91, והוא נתון במעצר במשך שלושה חדשים.

העילה המיידית לבקשה לאישור צו המעצר המינהלי (לפי סעיף 4 לחוק סמכויות בשעת חירום (מעצרים), תשל"ט-1979) הייתה קשורה במשים שיוחסו למשיב וענין נס בארועי המלחמה. עם זאת, התבססה הבקשתו גם על מידע בדבר פעילותו של המשיב, כפי שהتبטהה בשטח, במשים מן הסוג המשמש נושא לעתירה זו.

.17. לאחר שחרורו של המשיב ממעצר מינהלי, נבחנה שאלת העמדתו לדין פעם נוספת. על כל שאר השיקולים של רשיונות התביעה, נוסף המשקל שיש ליתן לעובדת היותו של המשיב נתון במעצר מינהלי, כמפורט לעיל.

.18. בנוסף על כל אלה התקיימו דיונים גם עם גורמי הבטחון, אשר הגיעו להיבט הבטחוני של העמדת המשיב לדין ובמיוחד על מידת השפעתה של החלטה מעין זו מההיבט של בטחון ירושלים והאזור.

ביני לבני הוגשה בקשה מטעם המשיב להתיר לו לנסוע לאנגליה לשפטו ביחד עם בני משפחתו.

גורמי הבטחון בחנו בקשה זו על מכלול היבטיה וחורו ובחנו אותה, סמוך להגשתו של כתוב תשובה זהה. שיקולי בטחון, שעלייהם הם מופקדים, הגיעו גורמי הבטחון לכל מסקרה - ולא מטעמיו של המשיב ולא לשם תכליותיו אלא לשם תכליות בטחון המדינה - כי עדיפה האפשרות שהמשיב ייצא חוצה הארץ לתקופה מסוימת על פני האפשרות של נקיטת הלייכים נגדו, תוך אישerationו בישראל.

שיקולי בטחון אלה הינם חסויים, ומצוורפת בזה תעודת הסיכון חתומה על ידי שר הבטחון בندונו זה, וסימנה מש/1.

מש/1

המשיבים נכוונים, כמוון, להציג בפני בית המשפט הנכבד, כפי שיידרש, את כל החומר החסוי.

.19. ההחלטה שנטקבה על ידי היועץ המשפטי לממשלה, בעצת אחת עם פרקליטת המדינה והפרקליט הצבאי הראשי, לפיה אין עוד לנקט הליכים פליליים נגד סרי נостиיבה, התבססה גם על הערכתם של גורמי הבטחון, כי מבחינת האיןטרס עלייו הם מופקדים, עדיפה בעינייהם העדרותיו מן הארץ לתקופה מסוימת, על פני העמדתו לדין. העדרותיו מן הארץ, גם היא, בנסיבות המתוירות על ידי גורמי הבטחון, אמצעי להשגת התכלית העיקרית של מניעת הסיכון הבטחוני הצפוי בפועלתו ובנכחותו.

סוכן דבר

.20

ההחלטה שלא להעמיד לדין פלילי את המשיבים 6 ו-7 נתקבלה משיקולים ענייניים בלבד, כմבואר לעיל, אשר בהצטרכותם, מורכבים מעיקרים אלה:

שינווי הנسبות מעט לעת; טיבו, אופיו ומשקלו של מכלול חומר הראיות בנסיבות העניין; סוג המעשים אשר עדמו בסיס ההחלטה למעצר המינהלי (של רדוואן ابو-עוייאש לתקופה של חמישה חדשים ושל סרי נוסייבה - לתקופה של שלשה חודשים); באופי העבירות, ובחולוף הזמן מאז בוצעו; ברצונו שללא לספק למשיבים 6 ו-7 בימה להפצת דיעותיהם (ראה בג"ץ 292/82 העניין הנ"ל בע' 412), וכן בהתחשב בשיקולי בטחון ובעדותם של גורמי הבטחון, כפי שנתבררו עד סמוך למועד הגשתו של כתב תשובה זה.

לאור כל האמור לעיל, נבקש לטעון כי שיקוליהם של היועץ המשפטי לממשלה ושל הפרקליט הצבאי הראשי סבירים הם וראוים, והחלטתם שלא להעמיד לדין את המשיבים נתקבלה כדין.

אשר על כן, ומכל הטעמים המנויים לעיל, לא ימצא בית המשפט הנכבד מקום להתערב בהחלטה זו, ויתבקש לדוחות את העתירה.

לכתב תשובה זה, מצורף תצהירו של עו"ד גלעד נויטל, עוזר בכיר ליועץ המשפטי לממשלה, אשר בא לאמת את העובדות הנטען בו.

היום: 1' בבטבת התשנ"ב
13 בדצמבר 1991

דוריית בין נא

פרקליטת המדינה

תצהיר

אני הח"מ גלעד נויטל מצהיר בזה לאמור:

1. אני משמש עוזר בכיר ליועץ המשפטי לממשלה.

הריני נotonin תצהيري זה בתמייה לטענות שבכתב התשובה אשר הוגש מטעם היועץ המשפטי לממשלה בעננה לעתירה ולצו-על-תנאי בתיק בג"ץ 1457/91.

2. הריני מצהיר כי העובדות המפורטות בכתב התשובה נכונות למים ידיות ואמונתי על פי מכלול החומר והמידע כפי שהובא לפני היועץ המשפטי לממשלה והסבירו שכלל הכל כמפורט בכתב התשובה.

�הריני מצהיר כי זהשמי וזהחותימי, והאמור לעיל אמת.

אישור

ביום 12.91.31 הופיע לפני ר. נויטל, עו"ד מר גלעד נויטל המוכר לי ולאחר שהזהרתי כי עליו להצהיר אמת וכי אם לא יעשה כן יהא צפוי לעונשים הקבועים בחוק, חתום על תצהיר זה.

ז/12807

Nahla Shalom
Did we file yet?
There is
Plane 4.

1457/91

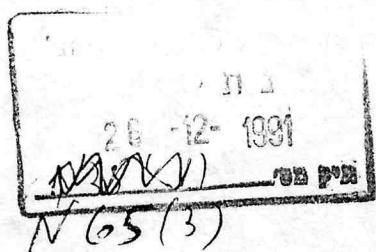
בב'ת המשפט העליון בירושלים
בשבתו כב'ת משפט גבוהה לצדק

ח"כ אליקים העצני,

ע"י עו"ד נ. ורצברגר
ה עו ת ר
רחוב יפו 214, ירושלים

נ ג ד

1. היועץ המשפטי לממשלה
2. הפרקליט הצבאי הראשי
3. המפקח הכללי, למשטרה
4. שר המשפטים
5. שר הבטחון

ארבעתם ע"י פרקליטות המדינה
משרד המשפטים, ירושלים

6. רדוואן אבו עיאש
7. סרי נסיביה

✓

ה מש י ב י מ

ע"י ב"כ עוזה"ד א. שפאל
רחוב יונה 2, ירושלים

**בקשה להארמת מועד להגשת כתב תשובה
מטעם היועץ המשפטי לממשלה**

1. בית המשפט הנכבד מתבקש בזזה להאריך את המועד להגשת כתב תשובה מטעם היועץ המשפטי לממשלה בbg'צ 1457/91 עד ליום 13.12.91.
2. מנהלת מחלקת הבג"ץ בפקולטת המדינה הודיעה לב"כ העותר על בקשה הדחיה.
3. נימוקי הדחיה ימסרו עם קומה של מנהלת מחלקת הבג"ץ מהאבל בגין פטירת אביה.

ר. ס. ס.
דוארית בינוי
פקולטת המדינה

היום: 1' בטבת התשנ"ב
13 בדצמבר 1991

יא/966